

عنوان مقاله:

آسیب شناسی فرایند صدور مجوز بهره برداری از گیاهان دارویی در عرصه های منابع طبیعی

محل انتشار:

مجله تحقیقات گیاهان دارویی و معطر ایران، دوره 39، شماره 3 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

سید جعفر سید اخلاقی شال - عضو هیات علمی موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

مأده یوسفیان - استادیار پژوهشی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان مازندران، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ساری، ایران

شیلا حجه فروش - استادیار پژوهشی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اصفهان،

داود درویشی - Kerman Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, Agricultural Research, Education and Extension Organization (AREEO), Kerman, Iran

داریوش قربانیان - Agricultural Research, Education and Extension Organization (AREEO), semnan, Iran

بهروز فانی - عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی کردستان

ندا علیزاده بلوچی - دفتر اقتصادی سازمان تات

محمدرضا شیرزادی - سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

سیده نرگس سید اخلاقی - دانشجوی مهندس کامپیوتر دانشگاه علامه طباطبایی

خلاصه مقاله:

سابقه و هدف: براساس قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع، هرگونه بهره برداری از منابع طبیعی توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی باید با مجوز سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور انجام شود. صدور مجوز بهره برداری از گیاهان دارویی از مهمترین مجوزها در بخش منابع طبیعی است که فرایند اجرایی خاص خود را دارد. شواهد نشان می دهد مسائل مختلفی در مسیر صدور این مجوزها وجود دارد که لازم است برای بهبود و اصلاح فرایند مذکور، یک بررسی علمی آسیب شناسانه انجام شود. پژوهش پیش رو با هدف آسیب شناسی فرایند صدور مجوز بهره برداری از گیاهان دارویی در عرصه منابع طبیعی طرح ریزی شده است. مواد و روش: این پژوهش از نوع کیفی و کاربردی است. به منظور شناسایی وضع موجود فرایند صدور مجوز بهره برداری از گیاهان دارویی، از روش تحقیق کیفی گروه کانونی (Focus Group) استفاده شده است. در این پژوهش ۶۴ بهره بردار و ۳۰ کارشناس از شش استان به طور هدفمند انتخاب و نظرات آنها با استفاده از مصاحبه، جمع آوری و نتایج با بهره مندی از تکنیک تحلیل محتوا تجزیه و تحلیل شد. در پایان نمودار فرایند صدور مجوز با استفاده از نرم افزار ۲۰۱۹ visio pro ترسیم گردید. نتایج: نتایج نشان داد در مجموع ۲۲ آسیب در مسیر فرایند صدور مجوز بهره برداری از گیاهان دارویی وجود دارد که تعدد سامانه ها و فقدان یک سامانه یکپارچه و هوشمند، فقدان یک پلتفرم مشترک برای پیاده سازی فرایندها در استان ها، فیزیکی بودن انجام بخش زیادی از فرایندها، برداشت غیرمجاز و بدون مجوز محصول از رویشگاه ها، کمبود نیروی انسانی متخصص برای نظارت، واگذاری حق بهره برداری به افراد غیر بومی، چشم پوشی برخی از ناظران در اعلام و درج مقدار واقعی تولید و برداشت گیاهان دارویی، توان مالی و اقتصادی اندک بهره برداران برای تهیه کتابچه طرح، بیشترین سهم را در آسیب شناسی فرایند صدور مجوز داشته است. همچنین نتایج نشان داد، متوسط زمان لازم برای دریافت مجوز با کتابچه طرح، ۱۶ ماه و بدون

کتابچه طرح ۶۷ روز به طول می انجامد. این زمان برای دریافت مجوز حمل محصول در داخل استان به طور متوسط ۱۷ روز و برای خارج استان ۲۳ روز برآورد شد. نتیجه گیری: صدور مجوز برداشت گیاهان دارویی از مهمترین مجوزها در بخش منابع طبیعی کشور است که فرایند اجرایی خاص خود را دارد. مسائل و مشکلات مختلفی در مسیر صدور این مجوز وجود دارد که منجر به بروز مشکلات و عدم رضایت بهره برداران و در نهایت آسیب به مراتع شده است. از این رو، اتخاذ تدابیری در جهت بهبود امور و اصلاح این فرایند، مسئله ای اساسی است که نیاز به بررسی و ارائه راهکار دارد. بر پایه یافته های این بررسی، ایجاد یک سامانه الکترونیکی یکپارچه، انجام نظارت های میدانی مستمر و منظم از طریق سرکشی های سرزده در مراحل مختلف بهره برداری گیاهان دارویی به ویژه در مرحله برداشت با همکاری سازمان نظام مهندسی، اولویت قرارداد بهره برداری با بومیان و جوامع محلی و ارتقاء انگیزه برای کارشناسان بخش دولتی می تواند در بهبود فرایند موثر باشد.

کلمات کلیدی:

بهره برداری، گیاهان دارویی، مجوز بهره برداری، مجوز حمل محصول، منابع طبیعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1769850>

